

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos X. — Izdan in razposlan dne 25. februarja 1904.

Vsebina: (Št. 16—18.) 16. Ukaz, s katerim se izdaja nadaljnje izjemno določilo od zakona z dne 4. januarja 1903. l. za tržaško trgovinsko borzo. — 17. Razglas o pooblastilu kraljevega ogrskega glavnega carinskega urada v Oršovi za izstopno ravnanje s takim izvoznim in prevoznim blagom, ki je bilo za izstopno ravnanje odkazano kakemu drugemu uradu. — 18. Dopustilnica za lokalno železnico od Sudomeš-Skalskega v Staro Pako.

16.

Ukaz ministrstev za poljedelstvo, finance, trgovino in pravosodje z dne 12. februarja 1904. l.,

s katerim se izdaja nadaljnje izjemno določilo od zakona z dne 4. januarja 1903. l. (drž. zak. št. 10) za tržaško trgovinsko borzo.

Na podstavi §. 24 zakona z dne 4. januarja 1903. l. (drž. zak. št. 10), s katerim se izdajajo nekatera izpremenilna in dopolnilna določila k zakonu z dne 1. aprila 1875. l. (drž. zak. št. 67) o uredbi borz, se deloma izpreminjuje §. 1 ministrstvenega ukaza z dne 3. aprila 1903. l. (drž. zak. št. 80) ukazuje tako:

§. 1.

Na tržaško trgovinsko borzo se uporabljajo — oziraje se na posebne razmere tega trga — določila §. 7 zakona z dne 4. januarja 1903. l. (drž. zak. št. 10) z razliko, da zadošča za veljavno sestavo vsakega borznega razsodišča, če imajo vsaj tri petinke razsodnikov državljanstvo v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru. Od borzi pripadajočih (izvoljenih) razsodnikov morajo tudi

vsaj tri petinke imeti državljanstvo v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru.

§. 2.

Ta ukaz stopi takoj v moč.

Koerber s. r.
Call s. r.

Böhm s. r.
Giovanelli s. r.

17.

Razglas finančnega ministrstva z dne 18. februarja 1904. l.

o pooblastilu kraljevega ogrskega glavnega carinskega urada v Oršovi za izstopno ravnanje s takim izvoznim in prevoznim blagom, ki je bilo za izstopno ravnanje odkazano kakemu drugemu uradu.

Po sporočilu kraljevega ogrskega finančnega ministrstva se je pooblastil glavni carinski urad v Oršovi, da sme prevozno in izvozno blago, ki je bilo za izvozno ravnanje nakazano kakemu drugemu uradu — izvzemši blago, ki se izvažata proti povračilu davka — na zaprosilo stranke (prevoznega podjetja) privzeti v izstopno ravnanje.

Böhm s. r.

18.

Dopustilnica z dne 19. februarja
1904. l.za lokalno železnico od Sudomeř - Skalskega
v Staro Pako.

Na podstavi Najvišjega pooblastila podeljujem v porazumu z udeleženi ministri mestnemu tajniku Heinrichu G. Maštálki v Sobotki v družbi s posestnikom Venčeslavom Hanouškom v Mladi Boleslavi, s fabrikantom Božidarom Mastnim v Lomnici ob P., okrajnim inženjerm Venčeslavom Michalom v Mladi Boleslavi in z graščakom Cirilom Papouškom v Velikem Všelisu, po pogojih in načinih, določenih v nastopnem, v zmislu določil zakona o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238), ter zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.) zaproseno dopustilo za gradnjo in obrat lokomotivne železnice, katero bo kot lokalno železnico s pravilnim tirom napraviti od postaje Sudomeř-Skalsko, ki se napavi med postajama Sudomeř in Skalsko lokalne železnice Mšeno—Dolnje Cetno čez Mlado Boleslavo in Dolnji Baucen v Staro Pako.

§. 1.

Za železnico, ki je predmet te dopustilnice, uživajo koncesionarji v členu V zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz leta 1895.) omenjene ugodnosti.

§. 2.

Koncesionarji so dolžni, gradnjo dopuščene železnice dokončati najdalje v dveh letih, računaje od današnjega dne, in dodelano železnico izročiti javnemu prometu ter vzdrževati po njej obrat nepretrgoma ves čas, dokler bo trajalo dopustilo.

Da se bodo držali gorenjega roka za gradnjo in pa da izvrše in opremijo železnico, kakor zahteva dopustilo, naj dajo koncesionarji na zahtevo državne uprave zagotovilo, položivši primerno varščino v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novci varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevala zgoranja dolžnost, se sme izreči, da je zapala ta varščina.

§. 3.

Da izdelajo dopuščeno železnico, se dodeljuje koncesionarjem pravica razlastitve po določenih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica se podeljuje koncesionarjem tudi zastran tistih dovlačnic, ki se morda naredé, in o katerih bi državna uprava spoznala, da je njih pravica v javni koristi.

§. 4.

Koncesionarjem se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice ravnati po vsebini te dopustilnice in po dopustilnih pogojih, postavljenih po ministru za železnice, in pa po semkaj merečih zakonih in ukazih, zlasti po zakonu o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in po redu za obrat železnic z dne 16. novembra 1851. l. (drž. zak. št. 1 iz l. 1852.), potem po zakonih in ukazih, ki se dadó morda v bodoče. Kar se tiče obrata, se odpuščajo varnostne neredbe in prometni predpisi, obseženi v redu za obrat železnic in v dotičnih dodatnih določilih, toliko, kolikor se bo to z ozirom na posebne prometne in obratne razmere, sosebno na zmanjšano vozno brzino, zdelo dopustno ministru za železnice, in gledé tega bodo veljali dotični posebni obratni predpisi, ki jih izdá ministru za železnice.

§. 5.

Koncesionarjem se daje pravica, da s posebnim dovolilom državne uprave in s pogoji, ki jih ta postavi, naredé delniško družbo, ki stopi v vse pravice in zaveznosti koncesionarjev.

Koncesionarjem se priznava pravica, izdati prednostne delnice, ki imajo gledé obrestovanja in razdolžbe prednost pred osnovnimi delnicami, do zneska, kakor ga ustanovi državna uprava.

Dividenda, ki pristoji prednostnim delnicam, predno nastane osnovnim delnicam pravica do dividende, se ne sme odmerjati z več nego s štirimi odstotki; pri tem ne sme biti nikakega doplačila iz doneskov poznejših let.

Znesek resnične in pa nominalne napravne glavnice potrebuje odobrila državne uprave.

Pri tem veljaj to načelo, da se ne smejo razen stroškov, ki se res uporabijo za sestavo projekta, za gradnjo in uredbo železnice, všteti nabavo vozil ter za dotacijo glavnične rezerve, katero določi državna uprava, in se izkažejo, kakor gre, prištevši interkalarni obresti, ki se res izplačajo med grajenjem, in pa kar bo morda res kurzne izgube ob dobavi glavnice, postavljati v račun nikakoršni drugi stroški.

Ako bi bilo po dogradbi železnice treba še drugih novih staveb, ali ako bi bilo treba pomnožiti obratne naprave, se smejo dotični stroški prišteti k napravnici glavnici, če je privolila državna uprava v namerjane nove stavbe ali v pomnožitev obratnih naprav in se stroški izkažejo, kakor gré.

Vso napravno glavnico je odplačati v času, dokler bo trajalo dopustilo, po razdolžnem črtežu, ki ga odobri državna uprava.

Družbena pravila in pa obrazci osnovnih in prednostnih delnic, ki se izdadó, potrebujejo odobrila državne uprave.

§. 6.

Vojaščina se mora prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporabljanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se bo v tem oziru in pa gledé polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, ki bodo vsak čas veljala pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila se uporabljajo tudi na deželno brambo in črno vojsko obeh državnih polovic, na tirolske deželne strelce in na orožnike, in to ne samo ob potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi, kadar potujejo te osebe službeno na svoj račun na orožne vaje in prigledne zборе.

Koncesionarji so dolžni pristopiti k dogovoru, sklenjenemu med avstrijskimi železniškimi družbami zastran nabave in imetja opremnih reči za prevažanje vojakov, zastran vzajemnega pripomaganja z osebjem in z vozili za večje vojaške prevoze, dalje da pristopi k vsak čas veljajočim predpisom o železništvu za čas vojske in pa k dodatnemu dogovoru, ki je obveljal 1. dne junija 1871. l. o prevozu takih bolnikov in ranjencev, katere je na račun vojaške blagajnice prevažati ležeče.

Vsakčas veljajoči predpis za vojaške prevoze po železnicah, in pa vsakčas veljajoči predpisi o

železništvu za čas vojske zadobé za koncesionarje moč in veljavo z dnem, katerega se začne po dopuščeni železnici obrat. Predpisi omenjene vrste, ki se izdadó šele po tem času, in se ne objavijo v državnem zakoniku, zadobé za koncesionarje veljavnost tedaj, kadar se jim priznanijo uradoma.

Te dolžnosti imajo koncesionarji samo v toliko, kolikor se zdi njih izpolnjevanje izvršljivo z oziranjem na sekundarni značaj te proge in na olajšila, dodeljena vsled tega gledé naprave, opreme in vrste obrata.

Koncesionarji so dolžni, oddajaje službe se ozirati v zmislu zakona z dne 19. aprila 1872. l. (drž. zak. št. 60) na doslužene podčastnike iz vojske, vojne marine in deželne brambe.

§. 7.

Za prevažanje civilnih stražnih čet (varnostne straže, finančne straže i. e.) naj slično veljajo znižani tarifni postavki, veljajoči za vojaške prevoze.

§. 8.

Dopustilna doba in ž njo vred v §. 9., lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba zoper napravo novih železnic se določa na devetdeset (90) let, računaje od današnjega dne, ter mine po izteku tega roka.

Državna uprava sme izreči, da je izgubilo dopustilo moč tudi pred iztekom gorenjega roka, ako se ne bi izpolnile dolžnosti, v §. 2 ustanovljene o dovršitvi gradnje in pa o začetku obrata, kolikor bi se kak prestop roka ne mogel opravičiti v zmislu §. 11, lit. b) zakona o dopuščanju železnic.

§. 9.

Obrat železnice, ki je predmet te dopustilnice, bo vodila za račun koncesionarjev država, in koncesionarji naj upravi državnih železnic povrnejo stroške, ki ji res nastanejo vsled tega obratovanja. Načini, kako je voditi ta obrat, se uravnajo z obratno pogodbo, ki se sklene med državno upravo in koncesionarji.

§. 10.

Koncesionarji imajo dolžnost, po pogojih in pridržkih, navedenih v členu XII. zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.), vsakčas dopuščati državni upravi na njeno zahtevanje skupno rabo železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se šele napravijo in bodo v državnem obratu, in to takó, da bo imela državna uprava pravico, prosto določevaje tarife, za primerno odškodnino odpravljati ali dajati odpravljati cele vlake ali posamezne vozove po skupno porabljeni železnici ali posameznih njenih kosih.

§. 11.

Državna uprava si pridržuje pravico, da sme dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat odana, odkupiti vsak čas po nastopnih določilih:

1. Da se določi odkupnina, se seštejejo letni čisti doneski, kar jih bo imelo podjetje v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti doneski najslabjših dveh let in potem se izračuni poprečni čisti donesek ostalih petih let.

2. Če bi se železnica odkupila po preteku začasne davčne prostosti, določene v §. 1, tedaj je ob preračunu letnih čistih donosov z davki, dokladami ter drugačnimi javnimi davščinami, ki zadenejo odkupljeno železniško podjetje, ravnati kakor z obratnimi stroški.

Če ni bilo davčne dolžnosti gledé vseh let, privzetih v poprečni račun, tedaj je tudi za davka prosta leta preračunati davek z dokladami vred po odstotnem postavku prvega davku zavezanega leta ter ga odbiti od donosa.

K tako najdenemu poprečnemu čistemu donesku pa je z ozirom na desetodstotni rentni davek, ki ga je plačevati od odkupne rente po §. 131, lit. a) zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220), prišteti pribitek v višini ene devetinke teh čistih donoskov.

3. V zmislu spredaj stoječih določil uvedeni poprečni čisti donesek je potem koncesionarjem kakor odškodnino za odkup železnice v še ostali dobi dopustila izplačevati v polletnih obrokih 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti.

4. Ako bi se pa železnica odkupila pred preteklim sedmim obratnim letom ali kadar bi po določilih v odstavkih 1 do 3 najdeni poprečni čisti donos brez pribitka, navedenega v odstavku 2, ne dosegel vsaj letnega zneska, ki je potreben za poperčno obrestovanje in povračilo hipotečnega zajma, ki se vzprejme v namen nabave novcev pri deželni banki kraljevine češke s poroštvom te kraljevine ter za štiriodstotno obrestovanje in razdolžbo po državni upravi odobrene delnične glavnice v času, dokler bo trajalo dopustilo, tedaj bodi odškodnina, ki naj jo dá država za odkup železnice, v tem, da država prevzame, da sama namesto koncesionarjev plačuje zgoraj omenjeni hipotečni zajem, dokler ne bo popolnoma poplačan, ob dogovorjenih rokih dospelosti, ter da plača spredaj navedeno letnino za delniško glavnicu v polletnih obrokih, 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti, ter da povrne koncesionarjem rentnino, ki jo je plačevati od te odkupne rente.

5. Državi se pridržuje pravica, da sme kadar koli na mesto še ne dospelih rentnih plačil, ki jih je po določilih spredaj stoječih točk plačevati koncesionarjem, plačati glavnicu, ki je enaka znesku glavnične po štiri od sto na leto, diskontovane vrednosti teh plačil, računaje obresti od obresti, — seveda odbivši pribitek, obsežen morda v zmislu določil odstavka 2 v teh plačilih.

Ako se država odloči plačati to glavnicu, plačaj jo v gotovini ali v državnih zadolžnicah, kakor si to izbere sama. Državne zadolžnice je pri tem računati po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju uradno zaznamovali na dunajski borzi o državnih zadolžnicah enake vrste.

6. Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država, izplačavši odškodnino, predpisano v št. 1 do 5, brez daljnje odplate v bremen čisto, oziroma še z nepoplačanimi ostanki z odobrilo državne uprave vzprejetih zajmov obremenjeno last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, vštévši vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovláčnice, ki so last koncesionarjev, in postranska opravila in pa iz napravne glavnice narejene obratne in glavnične reserve, v kolikor niso bile že določili primerno uporabljene z odobrilo državne uprave.

7. Sklep državne uprave o izvrševanju državne odkupne pravice, ki se mora zgoditi vselej z za-

četkom koledarskega leta, se v obliki izjave priobči železniškemu podjetju najpozneje do 31. dne oktobra neposredno zadnjega leta pred odkupom.

V tej izjavi se določi :

- a) čas, od katerega se opravi odkup;
- b) železniško podjetje, ki je predmet odkupa, in drugi imovinski predmeti, ki naj bodisi kakor pritiklina železniškega podjetja, bodisi v zalozbo terjatev države ali iz drugih pravnih naslovov preidejo na državo;
- c) znesek odkupnine, ki jo država plača železniškemu podjetju, eventualno s pridržkom poznejše izprave odkupne cene (št. 1 do 5), ki jo je ovedeti začasno, s povedbo plačilnega roka in plačilnega kraja.

8. Državna uprava si pridržuje pravico, vročivši odkupno izjavo postaviti hkratu posebnega komisarja, ki naj pazi na to, da se stan imovine od tega časa počenši ne izpremeni na škodo državi.

Vsaka prodaja ali obrememba nepremičnih imovinskih predmetov, navedenih v odkupni izjavi, potrebuje od časa odkupne izjave počenši pritrditve posebnega komisarja.

Isto velja o vsakem prevzetju novih dolžnosti, ki segajo čez mejo rednega opravnega obrata ali provzročujejo trajno obremenjenost.

9. Koncesionarji so dolžni poskrbeti za to, da bo mogla državna uprava dne, ki je ustanovljen za odkup, prevzeti fizično posest vseh v odkupni izjavi navedenih imovinskih predmetov.

Ako bi koncesionarji ne izpolnili te dolžnosti, ima državna uprava pravico, tudi brez privolitve koncesionarjev in brez sodnega posredovanja prevzeti v fizično posest oznamene imovinske predmete.

Pocenši s časom odkupa se bo odkupljena železnica obratovala za račun države, in potemtakem so od tedaj vsi obratni dohodki na korist, vsi obratni stroški pa na škodo državi.

Čisti doneski, ki se pokažejo po obračunu do časa odkupa, ostanejo železniškemu podjetju, ki pa mora tudi samo poravnati vse iz gradnje in obrata železnice do gorenjega časa nastajajoče obračunske dolžnosti in drugačne dolgove.

10. Vlada si pridržuje pravico, da na podstavi odkupne izjave (št. 7) vknjiži državno lastninsko pravico na vseh nepremičnih imovinskih predmetih, ki preidejo vsled odkupa na državo.

Koncesionarji so dolžni, državni upravi, ako bi se to zahtevalo, na razpolago dati pravne listine, katere bi bile morda še potrebne ž njih strani.

§. 12.

Ko mine dopustilo in tistega dne, katerega mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena lastnina in užitek dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojsstva, vštveši vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesionarjev, in postranska opravila, in pa iz napravne glavnice narejene obratne in glavnične reserve v obsegu, povedanem v §. 11, odstavku 6.

Ko mine to dopustilo, in pa tudi, ko se odkupi železnica (§. 11), obdržé koncesionarji last pričuvnega zaklada, napravljenega iz lastnega donosa podjetja, in pa kar bi imeli po obračunih terjati, potem tudi last posebnih naprav in poslopij, narejenih, oziroma pridobljenih iz lastne imovine, katera so si koncesionarji sezidali ali pridobili sami po pooblastilu državne uprave z izrečnim pristavkom, da te reči niso pritiklina železnice.

§. 13.

Državna uprava ima pravico se prepričati, da je gradnja železnice in pa obratna naprava po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo ali pa odpravijo.

Državna uprava ima tudi pravico, po odposlanem organu pregledovati gospodarstvo, in se posebno po nadzornih organih, pošiljanih ob stroških koncesionarjev, kakorkoli se ji zdi primerno, pregledovati, da se izvaja gradnja po projektu in pogodbi.

Ako se napravi delniška družba, ima komisar, ki ga postavi državna uprava, tudi pravico, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, ki bo veljal za predstojništvo družbe, in pa v velike zборе, ter tam ustavljati vse sklepe in odredbe, nasprotne zakonom, dopustilu ali družbenim pravilom, oziroma kvarne javni koristi; toda v takem primeru je komisarjeva dolžnost, si izprostiti takoj odločilo ministrstva za železnice, katero je dati brez odloga in katero veže družbo.

§. 14.

Državni upravi se nadalje pridržuje pravica, da se smé, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici, v dopustilnih pogojih ali v zakonih naložene dolžnosti, poprijeti zoper to zakonom primernih naredeb ter po okoliščinah izreči, da je izgubilo dopustilo moč še pred iztekom dopustilne dobe.

Wittek s. r.